

E R D É L Y I H Í R A D Ó

Szombaton, September' 5-ödikén, 1 8 2 9

Portugallia — Spanyolország — Nagybritannia — Frantziaország — Burkusország — Austria
Törökország — Hartzmező (Ásiából) — Hírdetés — Mértéktár 10-edik árkus.

Portugallia

Lissabon, júl. 29. — Tegnap jelent-meg, jó-forma távolságra a' Tájó' torkához, egy hajó-osztálj, mintegy 20 hajó; már ma-reggel nem lehetett azt látni. Úgy vélekednek, hogy ez, vagy angl. vagy muszka hajósereg volt, mely a' közép-tengerre megyen.

Spanyolország

Mádríd, aug. 3. — Francisco Infans és Santa-Cruz Marquis mennek Barcelonába, az ott kiszálló újj Királyné' elfogadására. Ez a' Marquis választatott első Májordomusnak a' Királynéhoz: a' mi, meglehetősen szemet-szúrt, tudván hogy ez az Ur liberalismus-szagu. A' házasság-kötés-ólta, azt veszik-észre, hogy a' Király szokásán kívül jókedvű. Tudnivaló, hogy ő igen lovaglás-szerető, 's mostanában, a' benne ritkán tapasztalható örvendezéssel mondotta, hogy Mária Printzasszony is ügyes lovagló.

Nagybritannia

A' Courier úgy vélekedik, hogy Irland azon lépésen volna már, a' hol neki egész sor százesztendőkgig tartó boldogságának és szerentséjének kell elkezdődni. A' tsendesség, helyre állott az országban és hogy a' törvények tiszteletben volnának ott. Semmi lázszatózót nem hallani többé az Irlandusoktól; belsőképpen is sokkal jámborabb hajandóságuk ők.

Frantziaország

Páris, aug. 8. — A' Király ugyan-ezen egy nap' szinte egészen újj Ministeriumot állított-fel.

Régiék : Újjak :

Portalis Gr. Külső Min.	Polignac Htzeg.
Bourdeau, Petsctörzö-	Courvoisier.
De Caux ViComte Had-	
min. - - - - -	Bourmont Gróf.
Hyde de Neuville B.	
tengeri Min. - - -	Rigny Gróf.
Martignac Vicomte Bel-	
ső Min. - - - - -	De la Bourdonnaye Gr.
Fcutrier Gr. és Vatis-	
memi Papi és Tanit.	Montbel Báró
tási Min. - - - - -	mindenik helyett
Roy Gróf Finantz-M.	Chabrol de Crousol.
A' keresk. és telepek M.	lessz a' Finantz M. alatt.
Az igasság Min. - -	ideig-ór. a' Fin. M.
A' tengeri Min. - -	ideig-ór. a' külső M.
A' papi és Tanit. Min.	ideig-ór. a' belső M.

Titkostonátosok : Portalis Gróf, de Caux Vicomte, Hyde de Neuville Báró: de Caux Vicomte a' betsület-legio' nagykeresztésévé is nevezetett.

Alkalmasint soha-se hozott a' közvélekedésre oly' komor behatást tudósítás, mint a' mostani újj ministeriumé. Azt suttoják egymásnak — valjon erőszakkal akar-é az országglószék tsatát kezdeni az országgal. Az újj Kabinét' lelke kikötőleg a' Jesuiták' hasznokra van kiszámlálva, valamint a' régi Gazette' és Quotidienne' számvetésére. Ez a' két Journál, el van adva, ezek lesznek az újj Kormányozás' organumai. Ezen admi-

nistratio' nevei között, nintsen tsak egy is, melynek szomorú emlékezete, ne volna az ifjú és konstitúziós Frantziaországhoz kötve: "Pognac Úr egy tüzes protestatiót adott-be a' Charta ellen 1814-ben, 's több efféle characteristikaival hozza-fel az újj Ministereket, sorba.

A' legújabb Quotidienne, külömbféle liberalis Journálok' mérges beszédére az újj Ministerium ellen, ezt mondja: "De hát, mi esett tegnap-ólta? Kapunk előtt állanak-é az idegenek? Föld-rengés fenyegeti-é Páris-t, hogy a' méjjségbe süjned? Nem találni-é már kenyeret a' 'Semjéseknél? Bezárták-é a' játék-szint, 's kinyitogatták a' tömlőzőket? Felállítják-é a' vesztő-állást a' Greve-piatzon? Van-é tsak egy Journalista is, a' kit fructidoroztak volna?... Nem!... Az idegennek elég dolga van otthon; nem szükség' neki vakserentésére kóborolni, a' Vendom-oszlopa, még mind-áll a' maga' helyén, a' bokkrétáján kívül; Gauchais Obester éppen most nyert egyelmet; elég kenyér van a' sütőknél; Wilhelm Tell 4000 frankot hajt ma be; és ma-reggel a' publicitás' egynehány Mucius Scevola-ja vígan frustokoltak a' Varietés-Káffházban. Igen is, állítanak valamit fel a' XVI Lajos-piatzra; de ez, egy Hertzeg' emlékoszlopá, a' ki haldoklása-közben parantsolt botsánatot. Ha amaz emberekre hallgatunk, azt gondolnók, hogy minden szabadság eltöröltett, a' Charta szét-szaggattatott, a' tized, robot és a' kény angl. uniformisba öltöztek.

Az újj Ministerek azt gondolták hogy Debelleye Úr hajlandó lessz hivatalát megtartani (Politziaprefektus), melyben ő — oly' sok érdemet és tiszteletet szerzett polgártársainál. Reménylették, hogy az ő' érdemlett nemzet-szeretetü neve, nekik is szerezne valami-kevés popula-

ritást. Ígértek is neki tündöklő hasznokat: de ez az Úr betstelenségnek nézte ezen javallatokat, 's úgy vette az ígéretek mint szédítéseket. Beadta ő lemondását; meghatározása, vissza-húzhatatlan. Ma lessz Debelleye Úr magános audientian Ő-Fgénél. Berryer Úr, a' fija, lessz talán az ő' következője. De, legyen bár akarki, mi, bizonyosok vagyunk a' felől, hogy sem ez, sem más ötet fel nem válthatja — nulli secundus.

Egy másik ezt mondja: "Számptalan subscribens a' köldülés' kiirtására, irt Debelleye Úrnak, és, vissza-kívánta aláírását. Ezek a' levelek, egy-általában azt mondják, hogy ők, egy olyan Tisztviselőre bíztak fond-ot (legatumot), kinek tapasztalt egyenessége és böltsessége, nekik a' pénz' jóra-fordítását garantirozzák: de azon bizodalommal, nintsenek ők a' következőhöz, a' ki ő utánna az újj Ministeriumban következne. — Bourmont (hadi Minister) nem tette még le a' hitét, és már sok Gen. beadta volna lemondását. Ezt a' választást, még a' nemes külső városok' szaláiban sem nézik jó szemmel.

A' Quotidienne, aug. 10-dikén, újjra sorba veszi az újj Ministeriumot 's ezt veti hozzá: "Nézzük-meg ezt az esetet a' külső ügybajokra tekintve, megláttjuk benne a' társasági képzetek' vissza-jövetelét, mellyek Európának bátorságot adhatnak, és mindennemű nyughatatlanágnak, mellyek azt elnyelik, határt vehetnek. Tudjuk, hogy északnak egy nagy személje nem fog örülni ezen a' változáson. A' Quotidienne' politicum systemája szerint, egy fundamentom lessz talán ez, melyre reménységeket építhetünk. Végét kell már egyszer szakasztani azon politica teoriáknak, mellyek a' szabadság' segedelmére az absolutismus-hoz foljamodnak. A' szabadság, rendből

áll, és egy igen vakmerő játékot tenne, játszani a' nemzetekkel, az, ha őket a' tengeri tolvajokkal és pártütőkkel való tsatában szerentséltetnők. Azt mondják, hogy ez, az ángl. systema által ránk vett Ministerium.

Ez, egy bolondság, mellyet el kell szenvedni, mint sok másokat. Bizonyos az, hogy újj tudományok, megnyugtatók a' köz békére-nézve, emelik-fel a' fejeket, olyan politika, mely tovább terjed mint egy klubbnak a' környéke, s a' mely, sem a' Dona Mária' hajójába, sem Görögország' Elölülője' teker-gő sátorába nem szorul-be. — Mitsoda böltsesség a' nevek' választásában! minő előre-látás a' szeméjkek' kinevezésében!! mitsoda nemesség a' magaviseletben!!! mitsoda egység az értelemben!!!! mitsoda egész a' kormányozásban!!!! — A' revolutio meghal az egyenetlenségben; a' Monarchiának fel kell elevenednie a' tanúságok' és az emberek' egysége által.

Alig maradt-el egy frantzia Journál, mely az újj Ministeriumot, vagy a' földig le ne gyalázná, vagy az egekig ne magasztalná. A' Messenger, mely ezután a' konstitutziósok' Journálja lessz, ekkorig még egy szót se ítelt arról; a' des Débats aug. 10-edikén kelt ellene legelősször ki, midőn már a' többi 9-dikén belé fáradt. Az egyetlen-egy Rigny Gróf V. Adm. az, kit a' kinevezett (de hihető hogy nem vállaló) újj Ministerek között, vagy minden Journal felettébb ditsér és betsül; vagy ha a' Journál nem liberalis, legalább, nem szól rólla. A' Courrier français így szól rólla: "Mint tengeri ministert Rigny Grófot említik. A' Rigny Ur nevét tisztelet és ditsőség fogja körül. Szeretnének abból bástyát formálni; de, megfognak magokat tsalni, — nem veszi ő el a' pugillárist.

A' frantzia Journálok ezt írják Mád-

ridból: "Tudósítást vettek volna ott, hogy a' cubai spanyol hadi-szállítvány elvitoreázott volna, de, nem Baradas' vezérlése alatt, ki ahhoz magát tehetetlennek mutatta; hanem, Vives és egy Junta, mely Tisztekből áll, Cabezon Gen. Major' kezébe adta a' Vezérséget.

A' Gazette de France egy hosszú tzikkejt adott-ki az újj Ministerium mellett, melyben ez is elő-fordul: "Nints többé mód a' contra-revolutióban, miolta a' monarchisták az idő' kívánságaival eggyesültek. Ó-rájok-nézve, ez a' szó minden újj revolutio' vissza-jövetelét és a' demagogiától-irtódzást teheti, tsak. Haők ezen tekintetben contrarevolutziósok, úgy ők tsak azért azok, mivel' vannak revolutziósok, hasonlóképpen, mint okok és okozottak vagy hatások szükségképpen egymás-mellett állanak-fenn. A' királyisták meg fogják szabadítani a' Királyt egy elvetemedett felekezet' jarmától; de, valamitara' Cejedelmizékért tesznek, mindaz, a' köz-szabadság' kedvéért és a' nemzeti ditsőségért van. A' Státusemberek' választott szavok, kike a' Király' bizodalma a' hatalomra szólít, ez: Semmi concessiót többé; de, semmi reactiot-se! Háború a' factióknak, de béke a' közvélekedésnek! Meg van bizonyítva, hogy Frantziaország tsak a' royalismus, a' szabadság tsak hatalom, a' Charta tsak a' Monarchia által élhet.

Páris, aug. 15. — Hovatovább megerőssödnek itt abban a' hitben, hogy a' Wellington' behatása az újj frantzia-kabinét' össze-állításában Elölülő volt. Az ángl. Journalok tsaknem mind egyre ditsérik a' frantzia újj Ministeriumot: már tsak ez is jele, hogy Anglia a' frantzia-fazékba kanalazott, mégpedig hatalmasson, és a' vette rá a' Királyt a' változtatásra. Sokat beszélnek tegnáp-olta a-

zon magános audientiáról, melyet Pozzo di Borgo Gróf a Királynál kapott, és a melyben a (muszka) Követ, tüzes beszéddel, világsítást kívánt az ő' Ura', a' Tsászár' nevében, az új Kabinét' lelkéről és úttjáról. Tovább tartott az audientia 5/4 óránál, 's azt állítják, hogy a' Király igen megindulva ment-ki az audentiás szobából. A' Moniteuről várják hogy Európát megnyugtatná némely világsításokkal.

Burkusország

Köln, aug. 13. — Ma-este érkezett ide Köblentzből a' brasiliai új Tsászárné, számos követőivel. Mindenütt, valahol ez az ifjú Fejedelemasszony által jönn, belső lelki szeretetet indít ő' a' nézőkben. Az ő' saját szeretetre-méltóságán és kellemetes hajlandóságán kívül, nem lehet ötet a' nélkül szemlélni, hogy ama' fedhetetlen nagy katona' az ő' edes Attya' ditsósége, 's ama' nemes emberség és jámborság, mely az egész familiának béjjege, a' nézőnek eszébe ne jusson.

Austria

Béts, aug. 5. — A' mai heurse-n, mutogattak egymásnak odessai (kereskedő) Házaktól jött görög leveleket, melyekben azt írják hogy Paskewits Gróf Gen. júl. közepe-táján Erzerumot elvette, 's a' mellett 10,000 fogjot tsinált volna.

Törökország

Triestből írják aug. 7-dikén, hogy a' Görögök Livadiában nagy sereg katonaságot húznának össze, egy fontos fordulás' végre-hajtására, és nem sokára nagy verekedésről lehet hallani. Corfuból írják, hogy Capodistriás Augustint, az Elölülő' ötsét, ide várják.

Hartzmező (Ásiában)

Aug. 8-adikán érkezett-meg Pétervárra az itt következő környületes tudósítás Tsászár ÖFgéhez, a' külön-válasz-

tott kaukasusi sereg' fővezérétől, Eri-váni Paskewits Gróf Gen.-Adjutánstól, Hassan-Kale' (az Araxes' eredetinel) és Erzerum' megvételéről: "Sire! Jún. 27 (júl. 9)-dikén, a' pultawai emlékezetre méltó ütközet' esztendőnkénti napján esett a' Fged' hatalma alá Erzerum, Anatóliának (kis-Ásiának) ama' híres fővárosa, melyben 27 ezer ház és 100 ezer lakosnál több van, az ő' magas és erős fellegvárával és kiterjedt erősségeivel együtt. Midőn én tsászári Fgednek méjjséges örvendezésemet az új diadalomhoz, mely a' muszka fegyvert keleten koronázza, leteszem, van egyszersmind szerentsém Erzerum' vára' és fellegvára' külsait, és az ezen fontos történet' környületes leírását a' Fged' lábaihoz letenni."

A' török hadsereg júl. 1- és 2-dikán lett leverettetése után melyről tsászári Fgednek júl. 5-dikén (mindég új kalend) tudósítást tenni szerentsém volt, eligazítottam 3 szakaszt, melyek közül egy, 6 tsapat gyalogságból, egy kozák-regementből, 3 muselman-regementből és 11 ágyúból és a' Bekowits Tserkasky Hg. parantsolattja alatt állóra azt bíztam, Chorossan-t foglalja-el, a' hol számbavehető hadi-szükségesek' és élelembeli gyűjteménye volt. Annál-hasznosabb volt ezen szakasz' mozdulása, mivel', minthogy ez, a' bajasid-i úthoz közelgetett, a' muk-i és wan-i Basák' dolgaikra ügyelhetett, mint vártam. Simonits Gr. Obesternek, kire a' második szakaszt bíztam, megparantsoltam, hogy a' török eloszlottakat kergesse-ki az erdőből, mely a' Törökök' elébbi táborokat veszi körül. A' harmadik szakaszra, mely 3 tsapat gyalogságból, egy reg. Kozákból és 12 ágyúból, Burtzoff Gen.-Máyor parantsolatja alatt állott, azt bíztam, mennyen előre 40 werstnyire az

erzerumi országúton, Ardassu faluig, hogy az általam megverettetett ellenséges seregbeli zavarodás nevelődjön, 's maga Erzerum is fellázzadjon. — Bassoff Oberst-Lajtinant, kit Burtzoff Gen.-Májor 80 Kozákkal elküldött az ardassu-i táborból, megpróbálni egybekötöttetést szerezni a' Bekowits Tserkasky Hg. szakasszával, egy szoros úton, egy, 100 Törökből álló tsoportra bukkant, melynek a' vezére, minekutánna az Obeslajtinántól hozzá küldött felkérést elfogadta, hogy a' fegyvert leteszi, az ezen dühössé lett katonáitól össze-daraboltatott; melyre ezek erőssen kezdetek puskázni a' Kozákokra. Magát elszánva rohant Bassoff Obeslajtinánt azokra, megölt belőlök 57-et azon helyen 's 4 megsebesedetttet elfogott; a' többi szaladással mentette-meg életét. — Az Obeslajtinánt elérte utóbb Chorossan-t, a' hol 800 tsetwert gabonát és 2000 gobjóbit, nagy rakás puskaport és más hadiszükségéseket talált. — Tudván hogy egy olyan megverettetés után, mint a' milyen a' török hadseregen esett, sok idő kell neki, míg a' maga' romladékjait ismet össze-szedi; tehát én, siettem Erzerum-felé nyomulni, hogy a' nyert győzödelem' gyümölsének egészen-hasznát-vehessük és a' Seraskier üzését folytassuk. E' szerént, útnak indultam júl. 3-dikán egész hadseregemmel és minden podgyással együtt, és bivouac-iroztam (az ég alatt a' föld-színen tanyáztam) másnap, Hassan-Kalé-hoz 40 werstnyire, minekutánna a' Burtzoff Gen.-Májor' és Simonits Gr. Obester' szakasszai, kik az én' parantsolataimat jó kimenettel vitték-végbe, hozzám jöttek. A' körülbelől fekvő faluk' örmény-lakosai jelentették magokat nállam az első menetelkor, hogy magokat megadják és védelmemet kérték. Semmit-se mulattam-

el, hogy őket barátságos elfogadás és a' katonaságnak szoros fenyítéke által ö-rájok-nézve, benneke bizodalmat szerezzek hozzánk.

Júl. 5-dikén, midőn egész hadseregemmel és minden gúnyákkal együtt 20 werst-el elébb voltam és magamat Bekowits-Tserkasky Hg. Gen.-Májorral összekaptoltam, megtudtam estéli 5 órakor, hogy a' Seraskier' Hassan-vára (kalé) előtt egyesült katonasága, mely a' megvert hadsereg' némely maradványából és tanult gyalogságból állott, mely még nem vólt tűzben, minekutánna a' mi' hirtelen előnyomulásunkat észre-vette, megszaladt, hogy a' Seraskier maga is vissza-vonúlt Erzerum-felé, és a' Basa is, kire a' Hassan-Kalé mellett hátra hagyott katonaság' vezérlése és a' vár' védelme bízott, minekutánna a' szekeréből és teherhordó állatokból mindent a' mit lehetett hirtelenében, a' szomszéd falukból össze-gyűjtött és elvitt, Erzerum-felé szaladt. Ez a' tudósítás mindjárt meghatározott engem, hogy a' hadsereg' derekát (le corps de l'armée) és a' bütort, ott, a' hol van, Keprik-Kef faluhoz közel, hagyván, a' karabéjos Eriván-reg.ből, a' Sergejef don-i Kozák-reg.ből, az egyesült linea-kozákokból, 2 reg. muselmanokból és 18 ágyúból álló előgárdával idő-veszteség nélkül elő-nyomuljak. Ezen katonasággal 20 werstel mentem még tovább, és esteli 9 órakor elfoglaltam a' Törökök által elhagyattatott erősséget Hassan-Kalé-t; melyet úgy lehet nézni, mint Erzerumnak a' külsát. Ez, a' Rómaiak' idejében, egy rendkívül erős állásra épült vár, miránk-nézve rendkívül fontos, minthogy nekünk alkalmat ígér, minden gyűjteményünk' gondviselésére; 's azért is, mivel' a' mi' közösülő-lineánkban van Kárs és Bajasid között. Találtunk ott 29

ágyút, egy puskaportárt és számbavehető gabona-gyűjteményt. A' Törökök' üzetetésére elküldöttem, még-azon éjjel a' tatár-regementeket, kik az ellen-séget kardos kézzel sarokban, 25 werstnyire kergették, és tőlle 2000 darab szarvasmarhát, 's 50 örmény familiánál többet vettek-el; mellyet az, Hassan-Kaléból hartzolt-el magával. — Ez a' fontos elfoglalás, mely nekünk semmibe-se került, és a' mely a' júl. 1. és 2-dikai győzedelemnek a' mi' mozdulásunk' hirtelenségének szükséges következése, erős állást szerzett nekem Erzerum előtt. Következő reggel láttuk a' város' lakosait kik a' hegyekbe rejtettek volt, hogy felénk jönnek; a' szomszéd faluk is Követeket küldöttek hozzám, kik védelemért esedeztek; 's örvendettem rajta, látván ezen falusiakat meggyőződötteknek lenni kormányozásunknak azon mérsékléséről és igazságáról, 's ennél-fogva, házaikban és mezei munkájok' folytatása mellett maradtak, mintba bekétség volna.

Tsalhatatlanul kitanúltam volt, hogy a' török hadsereg' megyerettetése és forduláson' hirtelensége, plánomomnak rendkívül kedvező behatást szerzett az erzerumi lakosokban. Ennek következésében, minekutánna a' Hassan-kalé várát és fellegyárát megvizsgáltam, és minden, anank felfegyverkeztetésére és védelmére szükséges rendszabások megtétettek, júl. 6-dikan, délutáni 3 órakor, az e-lébbi Jantsár-Vezér Mamis-Agát, kit júl. 1-sőjén elfogtunk, és a' ki a' város' lakosainál nagy bizodalomban volt, elküldöttem Erzerumba. Azon hirdetményben, mellyet vele elküldöttem, sürgetve idéztem-fel a' lakosokat, hogy magokat a' mi' hatalmas fegyverünknek elene ne vessék, és tsalhatatlan ígéretet tettem nekik hogy a' hitvallás' szabadtsága, szeméjkek' bátorsága 's a' magáno-

sok' sajátja, szentül fognak tiszteletben tartatni. Mamis-Aga, kit az én' Hagki-Basával 's másokkal volt jó bánásom nagyon keresztül-járt, örömmel magárvette Hirdetményemet a' városba vinni, és abban munkás lenni, hogy a' lakosokat az önkéntes meghódolásra rábeszélje; azt állítván, hogy ő, minekutánna a' júl. 1 és 2-dikai tsatákban tanúja volt a' muszka hadsereg' nagy katonai tulajdonságainak, minden ellentállást, mint elkerülhetetlen veszte' maga után búzását a' városnak, úgy tekinti. Azomban, a' hadsereg' egésze, gúnyástól nyomúlt elébb Hassan-Kalé-fele, és júl. 7-dikén, mint a' Fged' születése' napján, felbotsátotta a' hadsereg az ő' buzgó imádságát az egekbe, Fgednek, és Fged' magasságos Familiájának megtartássokért, 's báláadását a' neki engedett győzedelemért.

Ebéd alatt vettem Mamis-Agától tudósítást, annak jelentésével, hogy Erzerum' lakosai között igen nagy peiségst talált; hogy azoknak nagyobb része, az ő' megérkezése előtt, erőssen meghatározta magát az ellentállásra; hanem hogy az én' Hirdetményem nagyon habozóvá tette azokat; a' Mollah-k és az előkelő lakosok, "azt írja" tisztelettel fogadták javallatomat, alája vetik ők magokat Muszkaország' fegyvereinek, és a' nép, a' leereszkedés és jóság-felől bizonyossá tettvén, mellyekkel Kárs' és Achazikh' lakosai eránt viseltettek, azokhoz adta magát. — A' Sersaskier és az ő' nyughatatlan katonasága bizgattják még fel a' népet; de Uraságod' ígéretei még is helyre fogják állítani a' tsendességet. Hogy Erzerum' lakosainak ezen jó hajlandóságait el ne szalasszam; oda-hagytam egész seregemmel Hassan-Kale-t esteli 5 órakor, és minden podgyászt egy szekérsántzá változtatván, a' vár' védelme alatt hagytam.

Júl. 8-dikán reggel érkezett hozzám, Erzerumhoz 5 órányira fekvő bivouac-omba, egy, a Seraskiertől elküldetett Kapidsi-Basi, és a mi' Mamis-Agánk, mint a lakosok Követe. Mamis-Aga, által adott nekem egy írást, melyben a város' Vénei nekem azt a bizonyosságot adták, hogy javallatomat minden lakos elfogadta. A Kapidsi-Basi t. i. maga' részéről azt erősítette, hogy a Seraskier megegyezett a város' feladásában: de, ugyanazon pillanatban igen kétértelmű módon fejezte ki tünődését, melyet neki a mi' népünk' közelítése okoz; mert, ú. m., a muszka hadsereg' megtekintése Erzerum' falai alatt, felbosszanthatná a lakosokat, fanátismussokat felingerelhetné, 's őket, makats védelmezésre indíthatná; melyre-nézve ő engem igen kérne, hogy menetelünket függesztenők-fel. Jóllehet olyan körületek között mindég nehéz a valóságot kinyomozni; még is jobbnak tartottam én az előre-nyomulást, meggondolván, hogy az én közelítesem, egyfelől a Seraskier' és az ő katonasága' tünődéseit, és más-részről, a jó-gondolkozása lakosoknak, több erőt és bátorságot adna, hogy a nyakas felekezetnek ellene állhassanak, 's a város' feladása mellett maradjanak. — A sereg, nyomult egy szoros hágón előre, mely a hegy' tetejére vezetett, a honnan az leballagott a völgybe, a hol Erzerum legnépesebb külső-városai elterjednek, és a vár' 's fellegvár' tsipkés falai felemelkednek. Öt werstnyire a városhoz megállapodott a katonaság; mivel' odább semmi víz nem volt már. A mint a mi' első regementeink Erzerum' tére előtt magokat megmutatták, kijött a városból egy jó-forma rakás lovas ellenség, 's elkezdett a mi' előre-botságot örükre puskából tüzelni, mely egész' estig tartott; de csak egyetlen-egy

lövessel-se feleltünk ára. Megállottam a hegyen, és mindent elkövettem hogy a küldötteket magam' részére megnyerjem. Elkészítettem egy írott feleletet, a lakosoknak szintúgy írásban jött kinyilatkoztatásokra, és egy második feleletet ugyanazon értelemben a Seraskiernak. Mind-a-kettőt által-adtam a Követeknek, kiket esteli 5 órakor, Bekowits Tserkaszky Hg. Gen. Májor' kísérése alatt vissza küldöttem a városba. Ez' utolsó-nak igen környületes magaviselet-intézeteket adtam annak útja-módja-felől, hogy viselje magát a lakosok és a Seraskier eránt, hogy beléjek, még-nagyobb bizodalmat verjen ígéretem-felől.

Erzerummal szemben és keletre, emelkedik-fel egy Top-Dag nevű hegy, mely a városon és a váratskán is uralkodik (felettek van ezeknek), és csak egy kis ágyúövetre fekszik ez' utolsó-tól. A Törökök egy ágyúpadot állítottak azon fel, mely a kars-i és achalzikh-i országotakat és az egész térséget, mely kelet-felé ezen állás előtt elterjed, beérte, mely állás a várossal, hosszú sántokkal volt egybe-kötve. Hogy ezt a hegyet azon esetre megesmerhessem, ha talán ára szorúlnék, hogy azt erővel vegyem-el, ha a város magát talán védelmezni fogná, közelgettem este az ellenség' ágyúpadjaihoz, melyből a pus-kások apró fegyverből lövöldöztek, és, minekutánna minden oldalról megvizsgáltam, meggyőződtem arról, hogy a városnak nehéz volna magát megtartani, ha én elébb csak ennek a megerősített dombnak lennék is ura. Ara határoztam hát magamat, ha az ellenség makattségében megmaradna, hogy a hegyet másnap reggel megtámadom.

Bekowits-Tserkaszky Hgnek, kit Erzerumba vissza-küldöttem, megparantsoltam a többek közt, hogy engem,

reggeli 10 óra előtt tudósítottson alkudozása kimeneteléről. Valóban meg is izente ő nekem egy által a' Vének közül, ki 9 óraker hozzám jött, hogy a' nép, mely össze-gyűlt volt hogy sorsa felett határozást tegyen, egész éjjel azon dolgon tanátskozott, és hogy, ámbár a' szózatok' többsége a' mi' részünkön volt, még is, mihelyt tsak legkisebb kétség fordúlt-elő, általános morgást lehetett észre-venni, és az indulatos néprakás ezt kiáltotta: "Ne hadjuk vallásunkat megbetsteleníteni." Négyszer hallatott ez a' kiáltás és négyszer vette körül azt a' házat, melyben Bekowits-Tserkasky Hg. volt szállva, a' dühös nép. Végre, Bekowits-Tserkasky Htzg. elő-adásainál fogva, annyira vitte a' dolgot reggelig, hogy a' Seraskier és a' város' Venei hozzám amaz említett követet küldötték, hogy végső szándékjokat bejelentsek, 's nekem, délutáni 4 óraker Erzerum' kapuit kinyissák. De mivel' én úgyszám-láltam, hogy, ha talán az ellenség új-jára megváltoztatná szándékát, 's ismét a' a' jutna-eszébe, hogy magát óltalmazza, nekem akkor, délutáni 4 órától-fogva besetetédésig nagyon kevés idő maradna a' várost rárohanással elvenni; tehát, azt a' nyilatkoztatást küldöttem a' Vénekhez és a' Seraskierhoz, hogy én nekik tsak délutáni 5 óráig engedhetek

időt, mivel' én, ha akkorig a' város' kúlsait hozzám nem hoznák, egész erőmet az ellen szegezem. — Azomban, a' topdagi ágyúpad nem szűnt-meg reggeltől-fogva, a' mi' takarmányozóinkra (fourageurs) lövöldözni, kikre a' török puskások is (bihető, a' várból) foljvást tüzeltek. Nem akarván az embereket szükségtelenül vesztegetni, parantsoltam Bekowits-Tserkasky Hgnek, — idézné-fel a' Seraskiert kiszabott időre, hogy katonaságát Top-Dagból húzná-ki, különben, azt hoznám-ki belőlle, hogy a' várost védelmezni akarja.

(Végezete következik)

Hirdetés

A' Tartománybeli Fő Hadivezéség folyó esztendőbeli Június 30ról Költ Notájában jelentvén ezen K. Guberniumnak; hogy a' Josef Hertzeg Huszár, és a' Szavoja Dragonosok Regemtyeiből ki-mustrált, 's a' szolgálatra alkalmatlan lovak, Szebenben a' jövő October 9-dikén héti vásár alkalmatosságával kotyavetye uttyán el fognak adattatni; ez kletekk. oly Rendeléssel iratik meg, hogy arról minden magok Jurisdictionabelieknek, kiknek azon vásárra megjelenni, és ottan vásárolni kedvek vólna, maga idejében tudokra adni el ne mulassák. —

Státus papirosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben		
	Aug. 21	22	24	London Aug. 10	11	—
Bank-Oblig. 2.1/2pC.	54.5/8	- 54.3/4	- 54.7/8	Consols, 3 pC.	- 88.5/8	- 88.3/4 - —
Pengőpénz-Obl. 5pC.	99.7/16	- 99.3/8	- 99.1/2	Stocks-Prémie, Sh.	—	- — - —
Roths. 1820, 100f. CP.	—	- —	≈ 166.1/2	Brasiliai Bons	- 57.4/3	- — - —
Partial. 1821. Ua.	127.3/4	- —	- 127.3/4	Buenos-Ayresi	- —	- — - —
Bankaktia, 1000f. CP.	1136.1/4	- 1137.	- 1138.—	Columbiai	- —	- — - —
Páris, Aug.	12	13	14	Mexikói	- —	- — - —
Consols 5 pC.	109.10	- 109.10	- 108.85	Portugalli	- 44.1/2	- — - —
Ugyanaz 3 pC.	79.80	- 80.80	- 79.35	Muszkaországi	- 101.—	- — - —
Bank-aktia, 2000 Fr.	—	- —	- —	Görögországi	- —	- — - —